УДК 376

Євгеній Копко, *аспірант Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*

СУЧАСНІ ЗАВДАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ

У даній статті автор робить спробу на основі аналізу особливостей розвитку особистості у підлітковому віці визначити головні завдання валеологічного виховання підлітків на сучасному етапі розвитку українського суспільства, освіти та педагогіки. Крім того, автор розглядає зміст та завдання валеологічного виховання, пропонує власний варіант цього терміну.

Ключові слова: *валеологічне виховання, валеологічна культура, валеологічні цінності, підліток, здоров'я.*

В данной статье автор делает попытку на основе анализа особенностей развития личности в подростковом возрасте определить главные задания валеологического воспитания подростков на современном этапе развития украинского общества, образования и педагогики. Кроме того, автор рассматривает содержание и задание валеологического воспитания, предлагает собственный вариант этого строка.

Ключевые слова: *валеологическое воспитание, валеологическая культура, валеологические ценности, подросток, здоровье.*

In this article an author gives it a shot on the basis of analysis of features of development of personality in teens to define the main tasks of valeologie education of teenagers on the modern stage of development of Ukrainian society, education and pedagogics. In addition, an author examines maintenance and task of valeologie education, the own variant of this term offers.

Key words: *valeologie education, valeologie culture, valeologie values, teenager, health.*

Постановка проблеми. Пріоритетність проблеми здоров'я на сучасному етапі розвитку українського суспільства пов'язана насамперед з різким погіршенням здоров'я молодого покоління, що призводить до зниження його працездатності. За оцінкою медиків, практично здоровими закінчують школу лише 5 – 7 % учнів. За даними досліджень, проведених АПН України, понад 47% сучасних школярів виявляють байдуже ставлення до власного здоров'я та здорового способу життя. Особливо ж це стосується підлітків, які з огляду на свої вікові особливості (кризу підліткового віку і бажання протиставити себе соціальному середовищу), часто виявляють цілковитий валеологічний нігілізм. Усе це актуалізує необхідність розробки змісту та методики валеологічного виховання та впровадження їх освітньо-виховний процес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми валеологічного виховання (або ж формування здорового способу життя) підлітків досліджувались Т. Бойченко [1], Г. Власюк [2], Н. Кацур [5], С. Лапаєнко, А. Сватьєвим, С. Свириденком, Т. Шаповаловою [11] тощо. Науковці актуалізували необхідність валеологічного виховання дітей підліткового віку, підкреслювали важливість цього віку для формування валеологічних цінностей і культури, визначали форми, засоби і методи валеологічного виховання в різних виховних інституціях. Однак, у їх працях майже не окреслювалися завдання валеологічного виховання підлітків з огляду на особливості розвитку особистості підлітка.

Мета статті – на основі аналізу особливостей розвитку особистості у підлітковому віці визначити головні завдання валеологічного виховання підлітків на сучасному етапі розвитку українських суспільства, освіти та педагогіки.

Виклад основного матеріалу. На основі медицини і педагогіки валеологія сформувала декілька наукових напрямів зі своїми власними предметами дослідження, зокрема механізми індивідуального здоров'я та можливості керування ними, закономірності залучення особистості до процесу формування власного здоров'я [11].

Розробка ученими закономірностей залучення особистості до процесу формування власного здоров'я призвела до виникнення поняття "валеологізація освітнього середовища та навчального процесу", яке уперше сформулював І. Смирнов. На його переконання, до складу цього поняття входить "валеологізація культури здоров'я та формування здоров'язберігаючих умов у навчальному закладі". Водночас Е. Казін, Н. Блінова, Н. Літвінова валеологізацію освітнього середовища розуміють як впровадження до системи освіти здоров'язберігаючих методик [5].

На сьогодні в науково-педагогічній та навчально-валеологічній літературі домінує визначення поняття "валеологічне виховання" як

© Є. Копко, 2010

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

процесу формування ціннісно-зорієнтованих настанов на здоров'я та здоровий спосіб життя, як невід'ємних часток життєвих цінностей та загальнокультурного світогляду. Щоправда, Т. Шаповалова у своєму дисертаційному дослідженні, намагаючись уточнити поняття "валеологічне виховання", дифініціює його як "процес створення стійкої системи виховання практично здорової людини, здатної самостійно підтримувати та зберігати своє здоров'я на базі набутого валеологічного досвіду й валеологічної практики" [11]. На нашу думку, наголос на "створення стійкої системи виховання" зводить сутність валеологічного виховання до його організації, а окреслена у визначенні Т. Шаповалової мета валеологічного виховання звужує гамму педагогічних завдань до уміння підтримувати та зберігати власне здоров'я – завдання **розвитку власного здоров'я** "кудись випадає". Тож, зважаючи на те, що виховання у цілому покликане передусім формувати ціннісні орієнтації людини, які визначають модель поведінки та усю життєдіяльність особистості, вважаємо, що валеологічне виховання повинно бути націленим на формування власне валеологічних вартостей. Результатом же валеологічного виховання є валеологічна культура, яка передбачає знання гігієнічних, генетичних, фізіологічних і психологічних можливостей, методів і засобів контролю, збереження та зміцнення власного здоров'я, вміння розповсюджувати валеологічні знання серед оточуючих. Тому валеологічне виховання – це утвердження в свідомості особистості валеологічних цінностей та формування валеологічної культури – умінь дбати про своє здоров'я, підтримувати та розвивати його.

Слід зазначити, що валеологічна культура – це історично визначений рівень розвитку вмінь та навичок, що сприяють збереженню, зміцненню та відновленню здоров'я людини, реалізації з цією метою внутрішніх резервів її організму. Вона відбивається у специфічних формах і способах життєдіяльності особистості, орієнтованих на формування як індивідуального, так і суспільного здоров'я [5].

Підкреслимо: розуміння необхідності валеологічного виховання дітей та молоді виникло в рамках валеологічної науки, і лише згодом було перейнято педагогікою. Зважаючи на зацікавлення ученими-педагогами валеологічною освітою та вихованням, важливого значення набуває новий напрям – "педагогічна валеологія" (Л. Татарникова, Л. Курнешова та Л. Носкін, Г. Апанасенко). Її предметом є процес залучення людини до індивідуальної програми розвитку здоров'я, реалізації якої можуть допомогти різні наставники, передовсім батьки та вчителі. Педагогічну валеологію А. Царенко трактує як науку й систему знань про закономірності та механізми психолого-педагогічного та соціального впливу на учнівську молодь з метою виховання валеологічної поведінки й світогляду, а також здорового способу життя як ефективних чинників формування, збереження, зміцнення, відновлення та передачі за спадковістю здоров'я людини в усіх його проявах: фізичному, психічному, духовному і соціальному [10].

Валеологічне виховання набуває особливого значення у підлітковому віці, який охоплює період від 11 – 12 до 14 – 15 років (середній шкільний вік – 5 – 9 класи сучасної школи). Підставою для цього твердження слугують такі факти.

По-перше, основною фізичною особливістю підліткового віку є статеве дозрівання та інтенсивний ріст, пов'язаний з бурхливими нейроендокринними зрушеннями. Статеве та загальне фізичне дозрівання зазвичай іде одночасно. Існує два найпоширеніших відхилення від цього правила: акселерація та децелерація розвитку. За даними С. Хрущова, усе частіше виявляють дітей із загальною затримкою фізичного розвитку, збільшується кількість підлітків, які відносно пізно вступають у період статевого дозрівання. Очевидною є затримка темпів росту та розвитку. Акселерація, яка ще недавно була характерна для підлітків нашої країни, змінилась на децелерацію – затримку фізичного та статевого розвитку. Так, майже 40,1 % 15-річних підлітків (за психофізіологічними показниками) відстають від свого паспортного віку на 1 – 2 роки. Тому для сучасного виховання актуальним стає завдання створення умов для повноцінного фізичного і статевого розвитку підлітків, що вимагає опертя на досягнення валеології.

По-друге, особливості соматичного та статевого розвитку підлітків мають не тільки безпосереднє відношення до здоров'я та працездатності в наступні роки, але значною мірою визначають повноцінність соціального розвитку. У підлітковому віці розв'язується питання: якою мірою людина зможе відповідати вимогам, які поставить перед ним суспільство в майбутньому. На цьому етапі у дитини виникає специфічний комплекс потреб, що виражається у прагненні знайти своє місце у групі ровесників, вийти за межі школи та приєднатися до життя і діяльності дорослих. Своєрідність соціальної ситуації розвитку підлітка, як підкреслюють

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

М. Савчин та Л. Василенко, полягає у включенні його в нову систему стосунків, спілкування з дорослими та ровесниками, в опануванні нових соціальних функцій [9]. Основним чинником розвитку підлітка є його власна соціальна активність, спрямована на засвоєння важливих для нього зразків поведінки і цінностей, на побудову стосунків з дорослими та ровесниками. Підлітки включаються у різні види суспільно корисної діяльності, що розширює сферу їхнього спілкування, можливості засвоєння соціальних функцій, сприяє формуванню певних особистісних якостей. Тож, процес соціалізації людини в підлітковому віці (перетворення в соціально активну істоту) є особливо важливий з огляду на формування такої складової здоров'я як соціальна комфортність.

По-третє, зважаючи на особливості особистісного розвитку підлітка (передусім кризу підліткового віку, нестабільність нервової системи, яка особливо вразлива щодо впливу стресогенних факторів), важливого значення набуває проблема психічного здоров'я підлітка. За період навчання у школі число дітей з клінічними формами психічних порушень (в основному з граничними розладами) збільшується утричі [5]. На основі анкетування підлітків О. Павлюк з'ясувала, що лише 5 % підлітків майже не піддаються стресу, у 30 % часто виникає стрес і 65 % підлітків знаходяться на межі зриву. Що стосується питання стресогенних факторів, то школярі прорангували їх у такому порядку: 1) спілкування з дорослими; 2) спілкування з однолітками; 3) незадоволення собою; 4) матеріальні проблеми у сім'ї; 5) труднощі, пов'язані з навчанням. Крім того, у результаті анкетування було з'ясовано, що 30 % підлітків усвідомлюють неспроможність самостійно подолати свої труднощі, розв'язати свої проблеми і вказують на бажаність надання їм допомоги у складних обставинах. Варто додати, що, відповідно до даних психологів О. і Г. Мешки, рівень емоційного комфорту сучасних підлітків, від якого неабияк залежить здоров'я людини, доволі низький. У більшості школярів цього віку (понад 78 %) показники емоційного комфорту навіть не досягають середнього рівня, а майже 47 % відчувають дискомфорт під час спілкування з ровесниками та вчителями в школі. Отже ситуація є вкрай складною, адже існує реальна загроза психічному здоров'ю багатьох підлітків, а це своєю чергою сприяє їх соціальній дезадаптації, перешкоджає нормальному розвитку особистості в майбутньому. Певні факти свідчать і про недостатню емоційну стійкість дітей у складних ситуаціях. Сучасні підлітки практично не підготовлені до подолання будь-яких перешкод, а тим більше до серйозних труднощів, неспроможні до мобілізації своїх сил у боротьбі з труднощами. Для багатьох підлітків характерні прояви інфантилізму, несамостійності, пасивності, безвідповідальності, асоціальних форм задоволення потреб (алкоголізм, наркоманія). Часто причиною всіх цих явищ є сімейна гіперопіка, коли батьки намагаються захистити підлітка від проблем, неприємностей і тим самим перешкоджають можливості набути необхідний досвід.

Зважаючи на це існує необхідність втручання фахівців задля організації такої поведінки і міжособистісних стосунків, які б сприяли зміцненню психічного здоров'я підлітків та оздоровленню їх особистості. До речі, на думку Ю. Орлова, це можна зробити завдяки вихованню саногенного мислення. Натомість В. Коновальчук пов'язує збереження і розвиток психічного здоров'я людини з формуванням психологічних захистів – системного утворення психіки, яке інтегрує її структурні компоненти, забезпечуючи їх функціональний баланс. Психологічні захисти, стверджує вчена, починають формуватися у період вікового розвитку психіки (передусім підлітковому віці). Раннє формування та несвідомий характер механізмів психологічного захисту зумовлює імперативність їх впливу на життєдіяльність людини. Окрім цього, відповідно до первинних життєвих потреб людини, система психологічних захистів функціонує як регулятор розподілу психічної енергії з метою забезпечення психічної рівноваги. Дисфункції захистів дестабілізують психіку особистості, порушуючи стан психологічного здоров'я [6].

По-четверте, підлітковий вік традиційно вважається переломним насамперед з погляду зміни співвідношення механізмів розвитку особистості. Саме в цьому віці базові життєві стани кардинально видозмінюються: пізнання трансформується в самопізнання, оцінка – у самооцінку, відношення і діяльність – у самовідношення і самодіяльність. Поява таких системних новоутворень як "я-діюче" і "я-рефлексуюче", зауважує Л. Осьмак, активізує механізми особистісного самотворення [8]. У результаті дії рефлексивних та інтегративних функцій самосвідості потенціал особистості як результат процесу її соціопсихічного становлення набуває статусу чинника саморозвитку. "… В драму розвитку вступає нова діюча особа, новий якісно своєрідний фактор – особистість самого підлітка" [3], – писав з цього приводу

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

Л. Виготський. Об'єктивним показником функціонування особистісного потенціалу у новій якості є, передовсім, поява мотиваційних проявів самопізнання, самооцінювання, самоствердження, самореалізації Останні вказують на прагнення підлітка до особистісного самовдосконалення, активного формування суб'єктивної картини власного життєвого простору. З огляду на активізацію саморозвивального потенціалу підлітка для теорії і практики валеологічного виховання надзвичайно вагомого значення набуває скерування цієї нової творчої суб'єктивної сили на формування валеологічних цінностей, понять, умінь берегти та розвивати власне здоров'я.

По-п'яте, разом з лініями саморозвитку, самотворення, підлітковий вік характеризується також активізацією механізмів саморуйнуючої поведінки, тобто такої, яка не відповідає загальнолюдським нормам моралі і деструктивним чином впливає на духовний світ людини. Вважається, що на цей період припадає пік особистісної деградації [8]. За останні роки кількість споживачів наркотичних засобів та психоактивних речовин серед підлітків подвоїлась. До того ж вік наркозалежної молоді має тенденцію до омолодження. На обліку залежних від алкоголю перебуває близько 115 тис. неповнолітніх у віці 14 – 15 років. Кожен третій підліток у віці 12 – 14 років та кожний другий у віці 15 років – палить. Низькою залишається сексуальна культура молодих людей. Особливе занепокоєння, як наголошує Т. Гурлєва, викликають дівчатка-підлітки. І це не випадково, бо неприйняття ними моральних норм і правил співжиття може бути досить довго прихованим від сторонніх очей. За даними проведених нею досліджень у 12 років починають статеве життя 5 % дівчаток, у 13 років – 14%, у 16 років – 19 %. Перша сексуальна близькість, як правило, спонукає до пошуку подальших статевих контактів, сприяє безладним статевим стосункам. Так, 63% опитаних дівчаток-підлітків невдовзі після першого разу вступали у нові статеві зносини з іншими юнаками або чоловіками [4].

Низька сексуальна культура підлітків негативно впливає на стан їх репродуктивного здоров'я. За останнє десятиріччя поширення сифілісу серед дівчаток-підлітків віком 15 – 17 років збільшилось у 31,2 рази, у хлопчиків-юнаків – у 20,2 рази. Загрозливих масштабів набирає епідемія ВІЛ/СНІДу. За даними офіційної реєстрації в Україні понад 83 тисяч дорослих і дітей інфіковано вірусом імунодефіциту. За експертними оцінками у 2010 році в Україні житимуть з ВІЛ/СНІДом від 580 до 1400 тисяч людей, з них від 15 до 20 % становитимуть підлітки [7]. Тому для психологів і педагогів важливо уже в підлітковому віці закласти засади валеологічної культури людини, сформувати чітке розуміння усього руйнівного негативізму наркотиків, алкоголю, паління, ранніх статевих стосунків тощо.

По-шосте, особистісний розвиток підлітка з огляду на певні негативні передумови та умови часто отримує певне відхилення, наслідком чого є поява акцентуацій характеру. Акцентуаціями є індивідуальні риси характеру особистості, які за сильної вираженості можуть набувати умов паталогічного характеру, руйнувати її цілісну структуру. Відповідно до типології К. Леонгарда існують такі типи акцентуацій характеру: гіпертимний, циклоїдний, лабільний, астено-невротичний, сенситивний, тривожно-педантичний, інтровертований, збудливий, демонстративний, нестійкий [9]. А. Реан стверджує, що у динаміці акцентуацій існує такий феноменом як загострення у підлітковому віці рис акцентуйованого характера і виникнення на цьому фоні девіацій поведінки. При цьому вчений переконливо доводить що дисгармонійність характеру є чинником ризику делінквентної поведінки [7]. Зважаючи на це, перед практикою валеологічного (як і морального) виховання стоїть завдання формування таких рис характеру особистості підлітка, які б забезпечили йому повноцінну особистісну та соціальну реалізацію в суспільстві, а отже виключили або принаймні зменшили б можливість девіантної поведінки й забезпечили валеологічну зорієнтованість подальшої життєдіяльності.

Висновки. Отже, особливістю валеологічного підходу до здоров'я є погляд на нього не як на стан відсутності хвороб, не акцентування уваги на їх подоланні (медицина), доліковуванні (санологія) чи попередженні (профілактична медицина). Валеологія ставить мету розвитку та підтримання здоров'я людини на всіх етапах її життя. Зауважимо, що відповідно до Національної програми "Діти України" визначено чотири аспекти здоров'я: фізичне, психічне, духовне та соціальне (за основу взято загальновідоме визначення ВООЗ). Щоправда, у зарубіжній та вітчизняній науці особливо багато уваги присвячується власне фізичному здоров'ю. Вивченню ж інших видів здоров'я приділяється недостатня увага. Не винятком, до речі є і психологія. Як зазначає В. Коновальчук, характерною особливістю сучасної наукової психології є відсутність експліцитної психології

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

здоров'я і психології здорової особистості [6]. Не кращим є стан справ і в сфері вивчення стану, формування та розвитку духовного чи соціального здоров'я людини.

Беручи до уваги те, що здоров'я стосується розвитку усіх визначальних сторін людської особистості, можна стверджувати, що воно притаманне гармонійно розвиненій особистості. Розвитку та формуванню підлягає організм людини (фізична компонента); її увага, сприйняття довкілля, мислення, пам'ять (психічна компонента); особистісно-моральні установки (духовна компонента), здатність до адекватного соціального прояву в існуючому середовищі (соціальна компонента). Таким чином, формуючи всебічно розвинуту особистість, ми тим самим формуємо її здоров'я. Зважаючи на особливе значення дитинства і у формуванні фізичної, психічної, соціальної та духовної сторін особистості, вирішальну роль у досягненні поставленої валеологією мети відіграє педагогіка, а точніше такий її напрям як валеологічне виховання. Дослідження різних підходів та трактувань дало нам змогу уточнити сутність поняття "валеологічне виховання" і визначити його як утвердження в свідомості особистості валеологічних цінностей та формування валеологічної культури – умінь дбати про своє здоров'я, підтримувати та розвивати його. Метою валеологічного виховання як складової системи освіти є підвищення рівня фізичного, психічного, духовного, соціального здоров'я української нації. Необхідність же особливої уваги валеологічної педагогіки до підліткового віку зумовлена низкою факторів: частішими стають випадки затримки фізичного і статевого розвитку (децелерація) підлітків; важливого значення набуває проблема психічного здоров'я підлітків, їх соціальної адаптації (а отже й соціального здоров'я); орієнтації підлітків на саморозвиток потребують скерування у площину самотворення власного здоров'я; необхідністю блокування механізмів саморуйнуючої деструктивної поведінки і акцентуацій характеру.

1. Бойченко Т.Є. Формування в учнів середньої школи системи знань про здоров'я людини: Дис... канд. пед. наук: 13.00.01. – К., 1994. – 257 с.

2. Власюк Г. Формування у школярів прагнення до ведення здорового способу життя // Рідна школа. – 2002. – №8 – 9. – С. 51 – 52.

3. Выготский Л.С. Педология подростка // Собрание сочинений. В 6-ти т. Т. 4: Детская психология / Под ред. Д.Б.Эльконина. – М., 1984. – С. 5 – 243.

4. Гурлєва Т. Дівчина-підліток як жертва та ініціатор сексуального насильства: психологічні причини і наслідки // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – № 6. – С. 61 – 69.

5. Кацур Н. Здоров'я дітей – здоров'я нації (про формування здорового способу життя у школярів) // Рідна школа. – 2002. – №7. – С. 11 – 14.

6. Коновальчук В. До проблеми психологічного здоров'я як базової цінності особистості (глибинно психологічний аспект) // Молодь і ринок. – 2008. – № 3 (38). – С. 61 – 65.

7. Навчання здоровому способу життя на засадах розвитку навичок через систему шкільної Освіти: оцінка ситуації / О.М. Балакірєва (кер. авт. кол.), Л.С. Ващенко, О.Т. Сакович та ін. – К.: Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2004. – 108 с.

8. Осьмак Л. Особистісний потенціал підлітка: умови активізації // Рідна школа. – 1998. – № 1. – С. 20 – 23.

9. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 360 с.

10. Царенко А.В. Роль і місце педагогічної валеології в системі української національної освіти // Формування, збереження і зміцнення здоров'я підростаючого покоління як обов'язковий компонент системи національної освіти: Зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф-ї, Дніпропетровськ, 22 – 24 жовтня 1996 р. / За ред. С.В. Кириленко. – К.: Ін-т змісту і методів навчання, 1997. – С. 43 – 45.

11. Шаповалова Т.Г. Валеологічне виховання старших підлітків у позашкільних навчальних закладах еколого-натуралістичного профілю: Дис... канд. пед. наук. – К., 2006. – 280 с.

Стаття надійшла до редакції 23.11.2009

Антологія афоризмів / Упор. Л.П. Олексієнко. – Д.: "Видавництво Сталкер", 2004. – 704 с.

Большая книга афоризмов. – Изд. 9-е, исправленное. – М.: Эксмо, 2007. – 1056 с.

Календар класного керівника на 2002 – 2003 навчальний рік / Упор. Ю. Кишакевич. – Дрогобич: Коло. – 2002. – 186 с.

Газета "З любов'ю у світ" / Тернопіль: В-во "А-прінт". – 2010. – жовтень №8(127).

This document was created using SOLID CONVERTER PDF To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ТА ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ У НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ “МОЛОДЬ І РИНОК”

1.Приймаються одноосібні статті (співавтори). Текст обсягом 6 – 10 друкованих сторінок із двома-трьома ілюстраціями (рисунками, фотографіями). У статтях повинно бути чітко і стисло, без зайвих математичних формул, викладено те нове та оригінальне, що досягнуто авторами в їх практичній діяльності. Потрібно уникати повторів, зайвих подробиць та загальновідомих положень, на які можна посилатися, вказуючи відповідний номер у списку літератури, що додається.

2.Рукопис статті надсилається у одному примірнику (обов’язково перший), надрукованих через півтора інтервали на одній сторінці стандартного паперу, з пронумерованими сторінками.

ДО РУКОПИСУ ДОДАЮТЬСЯ:

- УДК;
- ключові слова (українською, російською та англійською мовами);
- анотація статті на окремій сторінці у одному примірнику українською, російською та англійською мовами;
- рисунки, фотографії з підрисунковими підписами;
- список літератури, оформлений у відповідності з діючим ДСТ-ом (за абеткою; у тексті в дужках позначається позиція та сторінка [3, 47]);
- відомості про автора (авторська карточка: прізвище, ім’я та по-батькові, посада, місце праці, вчений ступінь, наукове звання, адреса (службова, домашня), телефони.

3. До статей додається рекомендація кафедри (відділу) установи, де автор працює, і рецензія доктора чи кандидата наук; для статей докторів та кандидатів наук рецензій не потрібно.

4. Таблиці повинні мати назви та порядковий номер. Одночасне використання таблиць та графіків для пояснення одних і тих же положень не рекомендується.

5. Статті підписуються всіма авторами із зазначенням домашньої адреси, номерів домашнього та службового телефонів автора, який буде листуватися з редакцією з приводу цієї статті.

Редколегія відхиляє статті з порушенням цих вимог:

Відповідно до вимог ВАК України (Постанова №7-06. 1 від 15 січня 2003 р.) необхідно дотримуватися таких елементів написання статей: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв’язок із важливими науковими чи практичними завданнями, аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв’язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття; формування цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

Сфера розповсюдження та категорія читачів:

- загальнодержавна, зарубіжна;
- викладачі університетів, ВНЗ всіх рівнів акредитації, студенти, аспіранти, науковці, спеціалісти, які підвищують свої професійні компетенції в галузі освіти та педагогічних наук.

Програмні цілі (основні принципи) або тематична спрямованість:

Ознайомлення із питаннями наукових досліджень педагогіки, ринкової економіки, інфраструктури ринку, історії, філософії, психології, формування професійних компетенцій у студентів ВНЗ, організації навчального процесу, використання інформаційних технологій у навчанні, виховання учнівської молоді та студентства у високих християнських цінностях і моральних та культурних засадах, української та романо-германської філології, тощо.

Головний редактор Мирон Вачевський
Комп’ютерний набір та верстка Іван Василиків
Технічний редактор Михайло Примаченко ÷ëåí Íàö³ïíàëüíî¿ ñï³ëêè æóðíàë³ñò³â Óêðà¿íè
Художнє оформлення Христина Стасик ÷ëåí Íàö³ïíàëüíî¿ ñï³ëêè æóðíàë³ñò³â Óêðà¿íè

This document was created using SOLID CONVERTER PDF
To remove this message, purchase the product at www.SolidDocuments.com